

"EDINOST"
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torških, četrtnih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. — 30, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece . f. — 2.00 za pol leta . f. — 3.00 za ves leto . f. — 10.00 Na naročbe brez priložene naročnine se ne jemlje ozir. Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 vč., izven Trsta po 3 vč. Sobotno večerno izdanje v Trstu 4 vč., izven Trsta 5 vč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglašajo se računsko po tarifi v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navaden vrtič. Poslana osmrtnica in javnozahvala, domači oglašaji itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine, reklamacije in oglašje sprejema **upravištvu** ulica Molino picolo št. 3, II. nadst. Odpri reklamacije so proste poštnine.

V edinosti je moč!

Del socijalnega vprašanja.

II.

Ako smo prav razumeli izvajanja gosp. ministra Gautscha, ta mož ni poseben prijatelj visokemu šolanju žensk in nameščanju istih v javnem življenju, kjer do sedaj malone povsodi gospodovali le moški. Gospod minister bi želel, česar bi želeli tudi mi, in po čemer menda hrepene tudi ženske same: da bi ženska razvijala svoje blagostno in človeštvo osrečujoče delovanje le tam, kamor sodi že po vsej svoji naravi — v zakonu, v družini! In prav dobro je pripomnil minister Gautsch, ko je rekel, da s tako omejitvijo delokroga se ženska ni najmanj ne ponižuje v kako podrejeno in nečastno stališče. Delo dobre gospodinje, ljubice soproge in matere ter skrbne vzgojateljice svojih otrok je ne le vzvišeno in plemenito, ampak tudi toli dalekosežne važnosti za razvoj, materialno in kulturno stanje narodov, da je surovež in ignorant zajedno oni, ki ne ve ceniti naloge, ki jo vrši ženska v človeški družbi, in ki ne goji onega spoštovanja do nje, kakoršno ista res zasluži.

Za domačnost bōdi urejena v prvi vrsti vzgoja ženske! Tako je rekel načelnik naše naučne uprave in — prav je rekel. Ali, kakor sploh ni moči najti splošno veljavna pravila za življenje, tako se tudi mi ne smemo neizprosno držati svojih nazorov sosebno o vzgoji in poklicu ženske. Ženska ostani v hiši domači, tu razvijaj svoje blagostno delo in vse človeštvo je bōde blagoslovilo — to bi bil seveda naš ideal; toda ideal je na navadno nedosežni, in tako je nedosežen tudi ta naš ideal o poklicu in delovanju žentstva.

Tudi pri urejevanju vzgoje žensk moramo poštovati socijalne odnose. Često so nevšečni odnosi močnej, nego vsa naša dobra volja, vsi naši nazori in vsi naši načrti. Vzlic svojemu uverjenju, da vzgoja ženske bōdi urejena za domačnost, je vendar minister Gautsch naglašal še posebno, da tudi žensko treba usposobiti za to, da se bode mogla preživljati samostojno in nezavisno od moža. Ker pa vendar ne moremo in ne smemo zahtevati, da bi se vse ženske, ki se niso mogle posvetiti svojemu pravemu in vzvišenemu poklicu v družini, morale preživljati kot dekle, kuharice ali šivilje, naglašal je minister nauka, da tudi v Avstriji moramo odpreti deklicam pot do višje izobrazbe, in po dovršenih viših naukih: pot do javnih službah.

Nevšečni socijalni odnosi silijo namreč del naših žensk, da si morajo same iskati kruha in ekzistencije. Ta neizprosni „moraš“ za del našega žentstva nam je minister Gautsch drastično dokazal le s par številkami iz zadnjega ljudskega štetja. Takrat je bilo v Avstriji 473,935 več žensk, juristiško sposobnih za možitev, nego pa moških za ženitev. Temu pol milijonu žensk

je treba tako ali tako zagotoviti ekzistencijo, oziroma dati tem ženskam priložnost, da se bodo mogle preživljati same. Ali razmerje je še bolj kričeče, nego se nam kaže v teh številkah, ako pomislimo, da velik del moških, ki so sicer juristiško sposobni za ženitev, resnično niso sposobni vsled žalostnih gospodarskih odnosov. Koliko moških je, ki bi se morda radi ženili, a se ne morejo in ne smejo, ker nimajo potrebnega zaslužka in sredstev, da bi mogli preživljati svojo rodbino. K številu onih, ki bi se radi ženili, a se ne morejo, se pridružuje odstotek onih, ki imajo sicer potrebna sredstva in so morda imeli nekdanje dobro voljo, a so jim prišli žalostni dogodki, ki so provzročili, da so dotičniki ostali — sami. Slednjič ne smemo pozabiti onih, ki se absolutno ne hote ženiti pri vsej obilici imetja, ker pri svojih modernih, rekli bi, „lahkih“ nazorih o zavesnosti življenja ljubijo najbolj svobodo. Razmerno veliko je torej žensk, kojim je zaprta pot do pravega poklica ženske v krogu svoje družine in ki so prisiljene iskati si kruha ali z delom svojih rok ali pa svojega uma.

Ako torej vzamemo v poštev vsa ta dejstva, priti moramo do zaključka, da je takozvano „žensko vprašanje“ nastalo iz socijalnih potreb in odnosov in da je torej v tesni zvezi z velikim socijalnim vprašanjem. Koli pogubne pa bi bile posledice, ako bi hoteli to kalamiteto ženskega spola rešiti — na račun moškega spola! Tudi na to nevarnost je opozoril minister Gautsch, ko je rekel, da bi značilo gospodarsko nevarnost, ako bi hoteli namesčati ženske po onih službah, ki so bile dosedaj izključno le v rokah moških. Z ozirom na to nevarnost je menil naš naučni minister, da je ženskam, ki se ne mogo ženiti, sicer odprti pot do samostojnega preživljanja in do službah, a ne na dosedanjih mestih, ampak ustvariti je novih poklicev, ki posebno prijačo ženski naravi in za koje bi bile ženske popolnoma sposobne.

Proti konkurenciji ženskih moškemu spolu moramo se izreči tudi mi se splošnega socijalnega in gospodarskega stališča, a tudi se stališča splošnih koristi ženskega spola še posebej. V prvo je možu že po naravi odkazano delo zunaj doma in hiše, dočim je žensko puščati v svet le v toliko, kolikor neizprosno zahtevajo socijalni in gospodarski odnosi: naga in gola potreba.

V drugo moramo pomisliti, da je z žensko preskrbljena navadno le — ona sama, dočim je z moškim preskrbljena tudi ženska. Preskrbljena sta torej dva! To so vendar jednostavni računi. Res je torej, da je le na splošno korist žentstva, kolikor več moških je preskrbljenih, kajti tem več je število onih žensk, ki morejo dospeti tjakaj, kamor si žele — prosimo pa, brez zamere! — malone vse: na stran moža! Jasno je torej, da konkurencija ženskih moškim po javnih službah —

koje konkurencije se toliko boji tudi naš mladi minister Gautsch — bi bila le v nasprotju s splošnimi koristmi in — željami ženskega spola samega.

Slednjič bi se morali bati ženske konkurencije tudi z ozirom na vzvišeni namen svetega zakona za vse človeštvo. Sama sveta cerkev je pripoznala svetost in važnost zakona s tem, da ga je uvrstila med svete zakramente. Veselje moških do zakonskega življenja se itak manjša v današnjih dneh po pačenju nazorov in običajev moderne življenja, a to zlo bi se še pomnožilo, ako bi se po ženski konkurenciji moškim jemala možnost za ženitev.

Želeti bi bilo torej, da bi se posrečilo najti primerno pot, ki bi dovajala do preskrbljenosti onega žentstva, ki je prisiljeno po nengodnosti raznih odnosov, da mora samo skrbeti za zagotovljenje svojega obstanka, ne da bi pri tem trpel moški spol.

Ugodnega rešenja tega dela socijalnega vprašanja moramo si želiti z ozirom na vse človeštvo, a tudi z ozirom na korist — ženske same!

Politiške vesti.

V Trstu, dne 29. novembra 1895.

Državni zbor. Proračunski odsek je dovršil včeraj razpravo o proračunu naučnega ministerstva. Tekom razprave je naznanil naučni minister, da se v prihodnjih 4 letih zasnuje 120 novih učiteljskih mest na srednjih šolah. Učni načrt na realkah je spremeniti v povpeševanje humanistiških predmetov. Tudi pouk v telovadbi hoče povpeševati minister. Ako se dobro obnesejo poljudna predavanja na vseučilišču dunajskem, uvede hoče taka predavanja tudi na drugih vseučiliščih. Razpravljalo se je tudi o srednjem šolstvu v naših pokrajinah in je minister Gautsch obljubil nekaj malega. V Zadru hoče ustanoviti hrvatski gimnazij, na slovensko-nemškem gimnaziju v Celju pa odpreti vsporednice. Tudi Čehom je obljubil, da jim ustanovi nove srednje šole v Budejvicah, Žitkovu in Stražnici. Koncem sta povedala posl. Barenther in Menger, da Nemcem, liberalne in nacionalne barve, še vedno pleše po glavi slovensko-nemški gimnazij v Celju in da nemško pravicoljubje nikakor ne more preboleti udarca, ki ga je zadobilo s tem — da je kdo drugi zadobil mrvico — le mrvico! — pravice!! Barenther, kot zastopnik ostreje sape, je zahteval kar jednostavno, naj se odpravi imenovanje gimnazij, dočim je bil poslanec Menger mjelejši v svojih zahtevah — g. Menger pač ve, da je nemško-liberalna struna že močno obrabljen in bi utegnili počiti, ako bi jo preveč natezal — in je zahteval le to malo uslugo od slavne vlade, naj bi novi gimnazij premestil kam drugam. Ali šalo na stran! Gg. posl. Ba-

reuther in Menger sta res stavila vsak svojo resolucijo v označenem zmislu, a mi moramo le občudovati njiju — pogum v očigled po ogromnem številu priglasivših se otrok jasno in neoporečno dokazani potrebi rečenega gimnazija. Po ogromnem obisku pa ni le dokazana potreba gimnazija sama na sebi, ampak tudi potreba, da je gimnazij ravno tam, kjer je — v Celju. Poprej so gospoda oporekali potrebi tega gimnazija — dejstva pa so jih udarila po zobeh. Sedaj seveda nimajo drugega naslova za svoje proteste, nego svojo takozvano nemško posest: nemški značaj mesta celjskega. Te posesti pa mi ne pripoznamo nikdar, ker Celje stoji na slovenskih tleh, ima mešano prebivalstvo in ker to ne more biti nemška last, kar se je nekdanje ugrabilo Slovincem. Večina členov proračunskega odseka si je torej res mislila svojo o drzni zahtevi Barentherjevi in o „skromni“ zahtevi Mengerjevi in je — odklonila obe resoluciji.

Deželni zbori se sklicujejo dne 28. decembra in bodo zborovali nepretržno, dokler ne rešijo vseh predlogov.

Finančni uradniki in javnost. Finančni minister vitez Bilinski je izdal naredbo do vseh predsedstev deželnih finančnih oblasti, v koji naredbi razpravlja o razmerju med finančnimi organi in prebivalstvom. Finančni minister naglašja, da je kaj teško izvrševati zakone o davkih in drugih plačilih, ker mora uradnik vedno pred očmi imeti občutljivost, važnost in dolžnosti onega, ki mora plačati. Neizogibno je potrebno torej, da je uradnik uljuden, in če treba, mirnoresen. Uradniki morajo resno in vestno poslušati stranke in se izogibati vsemu, kar bi utegnilo vzbujati nezaupanje. Stranki treba pojasniti vse in jej ni smeti staviti dvomljivih in zavedljivih vprašanj. Pri ovadbah treba paziti na to, da-li ni vplivalo osebno sovraštvo na ovdanika.

Mi smo hvaležni g. ministru na tej naredbi, kajti občevanje med finančni organi in prebivalstvom — zlasti po deželi — ni bilo do sedaj povsodi tako, kakoršno bi moralo biti. Kdor mora plačati, je navadno res občutljiv, ni mi ne moremo verjeti niti kojemu slovenskemu poslancu, da bi bilo plačevanje davkov kje na svetu res posebno prijetno in popularno. Ker pa plačevanje velikih davkov ni baš prijetna stvar in zahteva velikih žrtv in mnogo znoja, je pač opravičeno, da sme zahtevati plačnik mirnega in dobrotnega pojasnila, kaj in zakaj naj plača. G. minister je omenil potrebnega zaupanja. Resnico je povedal. Toda vprašati moramo, ali se posebno povpešuje zaupanje pri ljudstvu, ako mora isto občeovati z uradniki, ki ga ne razumejo in često tudi ne goje do istega — da ne govorimo o srčnem nagnjenju — ni iskric navadne dobrohotnosti. Namestite in razdelite torej uradnike povsodi tako, da bodo mogli občeovati z ljudstvom v materinem

Ko ju je bankir pregledal, pritisnil je, predno je Zvonimir spregovoril katero besedo, na lahko na mali gumb električne žice, ki je bil nastavljen na levi strani mize, in dal Lenki znamenje, naj pride. Vračajoč Zvonimiru spise je rekel:

„Res drago mi je, da ste se izkazali ter imam srečo, poznati vas osebno.“

Ta mah odprla je Lenka vrata, a ko je ugledala Zvonimira, stresla se je malce, porudečila v licu, in srce jej je zaigralo nenavadno naglo; spoznala je takoj onega mladonca, ki jo je v gledališču neprestano pogledoval, in kateremu je tudi ona vračala poglede.

Zvonimiru se je godilo jednako: tudi on je zarudel in njegovo srce mu je burneje tolklo, ko je spoznal krasotico iz gledališča, katera ga je tako očarala in mu vzela mir in srce.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Srečna novela.

Hrv. pisal O. Romanič; poslov. Fr. V.—c. (Dalje.)

„Uganeš-li, Lenka, dete moje, kdo je bil sedaj pri meni?“ vprašal je bankir svojo hčerko.

„Kdo?“

„Dr. Slavoljub!“

„Pisatelj one novele o srečnem in nesrečnem zakonu?“

„Da.“

„In kaj je hotel?“

„Iskal je posojila na neke delnice.“

„Mora biti že starejši človek?“

„Ne, dete moje, to je popolnoma mlad in lep človek, ki je še-le promoviran doktorjem prava.“

„Pa piše že tako resne stvari?“, pristavila je začujena Lenka.

Bankir je povedal Lenki na kratko, kako je Zvonimir prišel do podatkov za svojo novelo.

„Čudno, a umljivo, da je tako došel do izkustva; no, jaz bi ga zares rada spoznala“, pridodala je Lenka.

„Čez jedno uro pride zopet. Ako hočeš, dam ti z žico znamenje, da prideš, kakor da bi me hotela kaj vprašati.“

„Dobro, hočem.“

„Nu veš, dete, ako me osvedoči z doktorskim diplomom, da je isti, in mi donese koncept svoje novele, odločil sem se vzeti ga za privatnega tajnika. Pomisli! Jaz bi nujno potreboval takega pametnega človeka za mnoge stvari in sestavil bi mi lahko tudi životopis!“

„Kakor hočeš, dragi papa“, odvrnila je Lenka.

„Videl bodem, ako ti bo všeč; kedar si ga ogledaš, tedaj me vprašaj: „Bi-li slobodno odposlala pismo?“ Iz besede „slobodno“ spoznam, da ti ugaja. Ako pamliš, da ne, tedaj mi reci: „Papa, jaz nočem pisma danes poslati.“ Iz besede „nočem“ spoznam, da ti ni po volji.“

„Dobro, dasi se nerada umešavam v tvoje posle“, dostavila je Lenka.

„Vendar je dobro, da čujem tudi tvojo voljo.“

„Dobro, dobro“, odgovorila je Lenka in odšla.

Čez jedno uro prišel je Zvonimir k bankirju, da se izkaže z diplomom in konceptom svoje novele.

jeziku in ki bodo občutili vsaj nekoliko ljubezni do tega ljudstva!

Jedino le iz dobrohotnosti na strani uradnikov more vztrajati zaupanje na strani ljudstva. Nikdo naj nam poroča, da povsod vsiljujemo narodno in jezikovno vprašanje! To ni narodna stvar, ampak stvar praktične potrebe, kakor so jo vstvarila človeška srca. In na tem ne premene ničesar vsi propovedniki o narodni „zmernosti“.

O volilnem redu na Češkem. Znano je, da so deželni volilni redi v Avstriji prikriti na eni strani po srednjeveških nazorih, na drugi pa v prilogi pomembnevalne ideje v pokrajinah z mešanim prebivalstvom. To nezmisljenost so nam drastično pokazale volitve v fidejkomisnem in nefidejkomisnem veleposestvu Češkem. 39 glav iz fidejkomisnega veleposestva je izvolilo 16 poslancev, a 444 glav iz nefidejkomisnega veleposestva je izvolilo 54 poslancev. 483 glav voli torej 70 poslancev, po takem tretjino deželnega zbora in to v deželi s prebivalstvom nad 5 milijonov duš. In kako so razdeljeni ostali mandati? Skoro štiri milijoni Čehov imajo 96 poslancev, 2 milijona Nemcev pa 70 poslancev. To razmerje je gotovo krivično. Istotako kričeče je razmerje na Kranjskem: 5% Nemcev ima 11 od 36 mandatov, torej jim manjka le eden mandat do tretjine. Tako je hotel slavni volilni geometer Schmerling! In Schmerling ni bil le Nemec, ampak tudi — liberalen mož!

Ustaja na otoku Kuba. Poročila iz Havane javljajo o raznih spopadih med špansko vojsko in ustaši. Španski vojaki so baje povsod potolkli ustaše. Ljudstvo pa je močno preplašeno, ker ustaši požigajo nasade sladkornjaka, kjer le morejo. Zadnje dni so požgali 500000 stotov sladkornih trstic. Posledniki nasadov niti ne morejo pobirati pridelka, ker jim ustaši groze umorom in požiganjem. Nedavno so ustaši spravili iz tira vlak in se polastili orožja orožnikov, ki so spremljali vlak. Nič ne pomaga, da maršal Martinez Campro postopa kolikor le možno velikodušno, ustaši vendar ne nadaljujejo svoje uničevalno vojno. Koliko žrtve, koliko prelivanja krvi, a čisto le vsled častilakomnosti posamičnikov!

Različne vesti.

Odbor političnega društva „Edinost“ bode imel svojo sejo jutri v nedeljo ob 10. uri popoldne v prostorih „Del. podp. društva.“ Gg. odborniki in njih namestniki so naproseni, da se udeležijo te seje.

Dr. Ferjančič †. Dne 28. t. m. umrl je v Trstu po dolgotrajni, teški bolezni, znani odvetnik dr. Ferjančič (Ferjančič) 59 let star. Dr. Ferjančič bil je svoječasno mestni svetovalec. Bil je na glasu kot odličen zagovornik v kazenskih stvareh. Rodom je bil Slovenec, sicer pa ne naš.

Trgovinski minister v Trstu. Poluslužbeni „Il Mattino“ poroča „iz zanesljivega vira“, da pride trgovinski minister baron Glanz v Trst še-le potem, ko bodo končane razprave glede obnove pogodbe z Ogrsko, torej še-le koncem marca prihodnjega leta.

Radi verujemo, da počasti gosp. baron Glanz kocem marca prihodnjega leta mesto tržaško s svojim obiskom, da-li pa bode isti gospod baron Glanz takrat še trgovinski minister, to pa je drugo vprašanje.

Draga voda. Mestna delegacija tržaška pooblastila je v svoji poslednji seji eksekutivo, da naj ista pošilja, dokler bode treba, vsak dan po 2 sode vode v domobransko vojašnico na Rocol. Ta voda bode stala vsak dan 3 do 5 gld. — Pravijo, da bi bili domobranci bolj veseli, ako bi jim mestna uprava pošiljala vsak dan — za 5 gld. vina.

„Tržaški Sokol“ priredi v soboto dne 7. decembra t. l. svoj obični „Miklavžev večer“. Kakor čujemo, dela odbor velike priprave za sijajen nastop sv. Miklavža. Seveda v spremstvu sv. Miklavža tudi ne bode manjkalo pošasti iz pekla, ki bodo strah in groza vsem malopridnim velikim in malim otrokom. „Pridne“ pa obdari sveti Miklavž po stari svoji dobrosrčni navadi.

Kdor hoče svojo deco o tej priliki razveseliti s posebnimi darili, pošlje naj ista darila v omotu, na kojem je napisano otrokovo ime in priimek, najpozneje do petka, 6. decembra v telovadnico „Tržaškega Sokola“ (Na vogalu

ulice Amalia in Farneto). Ti omoti vsprejemajo se vsaki večer od 8. do 10. ure.

Veselični odsek „Rojanskega posejilnega in konsumnega društva“ vabi na veselico, katera bode danes dne 30. novembra t. l. v društvenih prostorih v Rojani. Vspored: 1. P. Hug. Sattner: „Na planine“; zbor. 2. J. Gregorič: „Domovini“; deklamuje gca. Pavla Venuti. 3. P. Hug. Sattner: „Pogled v nedolžno oko“; četverspev. 4. M. Vilhar: „Vesoljnemu svetu“; samospjev baritona se spremljevanjem glasovirja. 5. H. Volarič: „Pomlad in jesen“, po narodnem napetu — zbor. 6. Trifkovič: „Šolski nadzornik“, šaljava igra v jednem dejanju. 7. Svobodna zabava. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 30 nvč. za osebo. Sedeži po 10 nvč. Čisti dobiček je namenjen v podučevanje in vzdrževanje veseličnega odseka. Radodarnosti se ne stavijo meje. K obilni udeležbi uljudno vabi Veselični odsek.

Obče delavsko izobraževalno prava-varstveno in podporno društvo v Trstu, naznanja vsem gg. udom, da stanuje predsednik društva g. Ljubomir Nehrony v ulici Chiozza št. 14, društveni blagajnik g. Miha Poljšak pa v ulici Donata št. 1. Gg. člani morejo plačati svoje pristojbine ob delavskih vsak dan od 7—9. ure zvečer, ob nedeljah in praznikih pa od 5—7 zvečer in sicer v društvenih prostorih, ulica Economo št. 4. Oni gg. člani, kateri želijo podpore, naj se obrnejo do gospoda predsednika.

Zajedno objavlja se gg. odbornikom, da bode jutri (1. decembra) ob 5. uri pop. odborova seja. Ker je na dnevnem redu za društvo važna stvar, naproseni so gg. odborniki, da se polnoštevilno udeležijo seje.

Potovanje s zaprekami. Pišejo nam: Kaj tacega se mi ni še primerilo! — V ponedeljek popoldne imel sem odpotovati iz Gorice v Podgrad, kjer sem moral biti v torek zjutraj. Vzel sem listek do Trsta, da se z večernim vlakom odpeljem po državni železnici v Herpelje. Ob enem sem si brzojavno naročil voz na to postajo.

Kmalu potem je dobil načelnik postaje brzojavno vest, da ima vlak iz Italije zamudo, kar se baje dogaja vsaki dan. Moral sem torej vzeti drug listek do Divače, da se od tam popeljem v Herpelje.

Ali naš vlak zakasnil je toliko, da je odšel oni iz Divače v Pulj pred našim dohodom. Brž sem se odločil v Trstovo in v ta namen kupil nov listek. Ali glej ga zlomka! V št. Petru povedali so mi, da je promet ustavljen, ker je burja prevrnila neki vlak. Hotel sem prespati tam. Ni ga prostora nikjer, ker se je nakopičilo sila popotnikov. Zadnji hip skočil sem nazaj v vlak in se odpeljal v Postojino — spat!!

V torek zjutraj šlo je dobro — do prevrnenega vlaka pred Trstom. Tam je bilo treba prestopiti v drug vlak, ki je čakal na ono stran.

In potem hajd peš iz Trstovega v Podgrad, dobri 2 uri,

Kaj tacega se mi še ni primerilo!

Iz Podgrada nam pišejo dne 27. novembra: Našega sodnika dra. Cristoflettija pošljemo torej Komencem. On je zadovoljen — mi tudi. Bodo li Komenci?

Govorilo in upalo se je, da bode za sodnika v Podgradu imenovan bivši tukajšnji adjunkt, kateri je bil jako priljubljen.

Ali to se ni vresničilo, kajti imenovan je Sezanski adjunkt Platzer, katerega ne poznamo.

A glas gre dober o tem gospodu. Napredku Slovencev in Hrvatov da ni nasproten. Nepristranski da je, prijazen, ne strankar, pravičen.

Dobro došel s takimi lastnostmi!

Z Goriškega nam pišejo: Dne 24. t. m. napravilo je bralno in pevsko kat. društvo „Slov. Zaveza“ v št. Petru veselico v korist sirotam pok. H. Volariča, učitelja in slavnega skladatelja. Kot nalašč brila je ves dan ostra burja in mrz je pritiskal tako, da je bil pravi zimski dan in vsak je bil vesel, da je mogel doma varovati zakurjeno peč. Kljub temu zbralo se je v obširni društveni dvorani mnogo domačega, kakor tudi iz Gorice in okolice došlega občinstva. Kmalu po 5. uri naznanil je vojaški orkester s krasno koračnico, da se veselica pričinja. Kmalu za tem počastil je veselico prevzvišenost grof Fr. Coronini se sinom, ki sta ostala do konca, pazno sledeča veselici. Komaj so pojenjali zadnji akordi koračnice, dvignil se je

zastor in na odru stal je močan moški zbor, ki je precizno pel pod vodstvom nadučitelja M. Lavrenčiča. Čast g. pevovodju, da je v toli kratkem času izvežbal pevce, da lahko nastopijo na vsak oder. Pevci, le tako naprej, složno zbirajte se okolo svojega učitelja, ki za lepo petje daruje vse, ki se ne straši tudi največjih ovir. Da zna, če treba, premagati tudi večje težave, pokazal je s spevoigro, ki jo je ta dan spravljal na oder: Vinska poskušnja, opereta s spremljevanjem orkestra, vspela je izvrstno; vsi gospodje, krčmar, župan, doktor in pastir so bili na svojem mestu. — Vse občinstvo je do konca neustrahovano poslušalo. Komaj so se pozgubili zadnji glasovi, vsula se je burna pohvala od vseh strani, navdušeno ljudstvo zahtevalo je, in gospodje igralci so se morali opetovano prikazati na odru. Živeli! — Slavnostni govor je izustil veleč. g. domač kapelan. Govor je bil poln rodoljubja in domoljubja. Dal Bog, da bi te zlate besede padle na rodovitna tla! Ker je bil ta večer prirejen v nekak spomin pok. skladatelju H. Volariču, pričakovali smo iz ust govornika par besed možu, ki je ljubil in delal za narod, kojega umotvorenje peli bodo z veseljem še naši zanamci. Pa niti besedice ne!

Vojaška podoba je med točkami svirala samo narodne komade, kakor: Kolo, Šumi Marica, odlomek iz Smetanove „Prodana nevesta“, Zrinjski itd. Hvale in priporočila je vredna ta godba; izborna je izvežbana, vrhu tega zelo postrežljiva.

Po dovršenem vsopredju se je dvorana naglo spremenila v gostilno in gosp. črnice, krčmar in izborni tenorist, ki je ravnokar igral „doktorja“, stregel nam je z dobrim vtipcem in okusnimi jedili. Godba in pevci so nas pa zabavali ves večer. Žal, da gosp. župan Mervic, vrlo izvežban bariton, je moral zapustiti pastirja in iti pokušat vino pod lastno streho. Ta večer ostane gotovo v dobrem spominu vsakemu gostu.

Izpred porotnega sodišča. Predvčerajšnja razprava tržaškega porotnega sodišča temeljila je na tem-le dejstvu: Dne 15. julija t. l. prišel je v trgovino s teklom tvrdke Zennaro & Gentili 23letni mizarški pomočnik Pij Zafred in zahteval 12 šip v imenu inženirja Friderika Angelija. Ista stvar ponavljala se je še tridesetkrat; vselej došel je Zafred z vizitnico inženirja Angelija in zahteval v imenu istega večje ali manjše število šip. Na ta način je izvalil tvrdki Zennaro & Gentili skupno 1066 šip. Slepavstvo pa je došlo na dan in Zafreda so zaprli. Porotniki spoznali so ga soglasno krivega goljufije in sodišče ga je obsodilo na 1½ leto težke ječe.

Včeraj je bila razprava zaradi onih znanih tatvin v tržaški čistilnici riža. Obtoženi bilo so 4 težaki tatvine, trgovec Anton Dionisio pa skrivnjen pri tatvini. O tej razpravi sporočimo v današnjem večernem izdanju.

Nezgoda na železnici. Dne 28. t. m. trčil je na postaji Zidani most tovorni vlak v osebni vlak. Poškodovana sta oba stroja in osem vagonov. Šest popotnikov in jeden sprevodnik bili so neizdatno ranjeni.

Včeraj došla poročila prinašajo razne podrobnosti o tej nezzodi. Iz istih posnemamo, da je trčil tovorni vlak v osebni vlak, prišedši ob 4. uri 15 min. pop. iz Zagreba v Zidani most. Dasi sta oba vlaka vozila zelo počasi ter sta strojevodje, videvši vlaka na jedni in isti progi, takoj pognala stroja nazaj, vendar bilo je že prepozno: stroja sta trčila tako silno drug ob drugega, da sta se oba razdrobila. Ista poročila pravijo, da je bilo ranjenih 20 oseb, med katerimi nekatere zelo hudo. Med temi je baje trgovec z vinom Gaiardi iz Trsta, ki je vdo bil hudo rano na glavi. Pričela je sodnijska preiskava, katera naj dokaže, kdo je kriv na tem, da sta si došla oba vlaka nasproti na jedni in isti progi.

Pronagel poljski čuvaj. Predvčerajšnjem šel je 37letni kmet Josip Kreševič iz Račič v svoj les po drva. Ko se je vračal domov, naletel je na poljskega čuvaja, ki je baje mislil, da je Kreševič drva ukradel. Zato je zahteval poljski čuvaj, da naj mu drva izroči. Ker pa Kreševič tega ni hotel storiti, ustrčili je čuvaj vanj. Kroglja je prebila kmetu desno nogo. Ranjenega pripeljali so v tržaško bolnišnico.

Kedaj prične prihodnji vek? To vprašanje, ki glasi tako priprosto, dalo je te dni povod razpravi v Francoski akademiji. Menenja bila so različna. Ali prične XX. stoletje s 1. ja-

nuvarjem l. 1900, ali 1901. Akademik Bertrand je izjavil menenje zvezdoznancev, da namreč nikdar ni bilo leta 0, ampak šteti smo pričeli z letom 1. Zatorej tudi sedanje stoletje konča še-le z 31. decembrom 1900 in novo XX. stoletje prične s 1. januarjem 1901.

Božične počitnice. Ker pade letos dan pred svetim večerom na ponedeljek, odredil je naučni minister, da prične letos božične počitnice na srednjih šolah in na učiteljskih že v soboto, dne 21. decembra o poludne.

Policijske. Izajmljevalka postelj Antonija vdova Maron, ulica Riborgo, prijavila je policiji, da je pobegnil 23letni dninar Alojzij Piva iz Tržiča, ostavši ji na dolgu 2 gld. 80 nč. — 16letni težak Viljem Velikonja je prenočil minolo noč pri izajmljevalki postelj Josipini Trampuš, ulica Riborgo hšt. 5, ter ukradel par čevljev, vrednih 4 gld. Sražarji so našli Velikonjo v veži hiše št. 2 v zagati Marinella ter ga zaprli. — Gostilničar Fran Gavše iz Rojana poveril je včeraj nekemu vozniku, katerega je poznal le na videz, 2 sode belega vina (174 in 323 litrov), da mu jih popelje v Rojan. Voznik pa se je znebil pod neko pretvezo spremljujočega ga gostilničarja ter izginil z vozom in z vinom. Ko se je Gavše naveličal čakati na premetenega lopova in svoje vino, šel je na policijo, kjer je prijavil stvar. — Magazinerju Fabrisu, stanujočemu v hiši št. 5 ulice del Toro, ukradel je drzen tat iz odprte sobe zimsko suknjo, vredno 30 gld.

Koledar. Danes (30.): Andrej, apostol; Justina, devica. — Jutri (1. decembra): I. adventna nedelja; Eligij, škof; Natalija. — V ponedeljek (2.): Bibijana, mučenica; Kromacij, škof. — Polna luna. — Solnce izide ob 7. uri 23 min., zatoni ob 4. uri 13. min. — Toplota včeraj: eb 7. uri zjutraj 4.5 stop., ob 2 pop. 10 stop. C.

Najnovejše vesti.

Naizov 29. Grof Taaffe je umrl. **Belgrad 28.** Iz liberalnega kluba izstopili poslanci so ustanovili poseben klub. **Carigrad 28.** (Iz turškega vira). Sultan je imenoval sodne nadzornike za vseh 6 anatolskih pokrajin. Odposlal je zastopnika svete porte, predsednika apelnega sodišča in finančnega nadzornika v pokrajine evropske Turčije, z nalogo, da preiščejo upravne, sodne in finančne naprave teh pokrajin. **Kairo 28.** Angleški proračun izkazuje dohod. 10,630,000 funtov, izdatkov 9,630,000 funtov, prebitka torej 630,000 funtov.

Trgovinske cene.		
Budimpešta. Pšenica za jesen —, —, —. Pšenica za spomlad 1896 6.90 —, —, do 6.91. Oves za jesen —, —, —. Rž za spomlad 6.27 — 6.29. Koruza za oktober —, —, —. maj-juni 1896 4.46 — 4.48. Pšenica nova od 78 kil. f. 6.80 — 6.90 od 79 kil. f. 6.85 — 6.95, od 80 kil. f. 6.90 — 7.05 od 81 kil. f. 7. — 7.10, od 82 kil. for. 7.10 — 7.15. — Jedem 5.40 — 5.45; prosa 5.40 — 5.75 ri nova 6.306.20. Pšunčbe slabe; mlini rezervirani Prodalo se je 8000 m. st. 2—5 nč. ceneje. Trg mlačno Oves miron. Vreme: oblač.		
Praga. Nerafinirani sladkor f. 13.05 za december 13.17 za januar, 13.70 za maj. Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in carino vred odpošiljatelj precej f. 30.75. Con casse 32 — 32.25. Četvorni 33 — 33.25. V glavah (sodihi) 32.50 — 33. jako stalno. Havre. Kava Santos good average november 89. — za mare 88. —. Hamburg. Santos good average za december 73.25 za mare 70.25 maj 68. —		
Dunajska borza 29. novembra 1896		
	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	99.55	99.70
„ „ „ v srebru	99.55	99.80
Avstrijska renta v zlatu	120.80	120.95
„ „ „ v kronah	100.5	99.75
Kreditne akcije	372.25	370.50
London 10 let	121. —	121. —
Napoleoni	9.60	9.60 1/2
20 mark	11.81	11.81
100 italj. lir	44.80	44.80

Kranjske klobase

se prodajajo v žganjariji na vogalu ulice Torrente in ulice S. Francesco.

Krčmarjem in drugim prodajalcem daje se navadni skonto.

JAKOB ŠTRUKELJ - TRST
via Caserma št. 16 uhod piazza della Caserma.
(nasproti veliki vojašnici),
prodaja po neverjetnih nizkih cenah vsakovrstna angleška

kolesa (bicykle)
Zastopstvo koles „Raleigh“ iz tovarne „Raleigh Cycle Co. Ltd. Nottingham Anglesko“ in koles „Adler“ iz tovarne H. Kleyer Frankfurt.
Kolesa „Raleigh“ in Adler so svetovno znana, poslednja rabijo se v nemški vojski.
Kolesa pošilja se na deželo in na vse kraje brez vseh stroškov.
Sprejemamo popravila vsakovrstnih novih in starih koles in živalskih strojev.
V zalogi nahajajo se vsakovrstna orodja in priprave za kolesa.
Zahtevajo naj se ceniki!